

Kerék-Bárczy Szabolcs: A NER-nek nincs kihívója

2020. december 20-án hat, kormányon nem lévő párt aláírt egy megállapodást azon okból, hogy 2022-ben lebontsa az „Orbán-rendszert”. A céljuk eléréséhez szükségesnek vélt lépéseket tizenhárom pontban összegzik. (Ugyanezek a szereplők 2021. január 5-én újabb, hasonló dokumentumot láttak el kézjegyükkel, amelyet minden bizonnyal még számos követ majd. Én csak a legelsővel foglalkozom, mert annak a kiindulópontja és tartalma a logikai minta minden soron következő számára: mint cseppben a tenger mutatja meg az azt megszövegezők gondolkodását és szándékait.) Sajátos módon semmi váratlan nem történt, ám a választások közelsége miatt mégis óriásira nőtt a tét: nem mindegy, hogy ki mit mond és tesz, illetve kinek mit hisz el a közvélemény, mert ez befolyásolja majd hosszú távra a haza sorsát. Öntudatos, idealista, demokrata polgárként érzem szükségét annak, hogy rögzítem és dokumentáljam az ezzel kapcsolatos gondolataimat, mintegy jelezve, hogy létezik a magyar politikai valóság értelmezésének alternatívája, amely gyökeresen eltér a mértékadó és mérsékelt nyilvánosság szinte minden fórumán megjelentektől.

I/ A szóban forgó pártok – nyilván szándékosan – nem definiálják az „Orbán-rendszert”. Ám szerződésükből az derül ki, hogy a fennálló rezsimhez, mint egy ilyen vagy olyan jelzőkkel ellátott, de mégis „normál” pártok által megbízott „normál” kormányhoz viszonyulnak. Amellyel szemben nyilván hasonló módon lépnek fel, amint tették ezt az elmúlt évek során: széleskörű szakpolitikai elképzeléseket kreálnak és tárnak a választók elé, folyamatos, érvelésen, meggyőzésen alapuló párbeszédben állnak a kormánnyal és az azt alkotó pártok prominenseivel, vitára hívják a rezsim vezetőit, velük diskurzust is folytatnak a nyilvánosságban akkor, ha amazok kegyeskednek szóba állni velük, teljes jogú tagként vesznek részt az Orbán-rezsim közjogi intézményeiben és így tovább. Való igaz, egy mégoly rossz kormányhoz így kell állni: érveket ütköztetve egymással, aprólékos munkával építve fel közpolitikai alternatívákat és a gyakorlati politikai cselekvés stratégiáit, ezek képviselőihez megfelelő vezetőket és képviselőket választva.

Más helyütt viszont a most aláíró felek hol maffiaként, hol pedig bünszervezetként írják le az uralkodó szisztémát. Ám nem vonják le az ezen állításokból fakadó következtetést, hanem változatlanul úgy cselekednek nap nap után, mintha itt csak egy borzasztó vacak, ám a demokrácia fogalomkészletével mégis csak leírható kormányzással állnának szemben.

Márpedig az Orbán-rendszer, vagyis a NER vagy rossz, ám hagyományosan ismert kormányzás, vagy pedig bünszövetkezet/szervezett bűnözői csoport/maffia. A kettő együtt, egyszerre nem lehet. Mert a célja más az egyiknek, mint a másiknak. Egy kormány a maga akár korrump eszközeivel és módján, de mégis elsősorban a közjót akarja előmozdítani és csak másodsorban a saját zsebét megtömní. Ezért elfogadja a demokrácia közjogi szerkezetét és működését, még ha ezeket a saját önös érdekeihez is hajlítja. Ezzel szemben egy szervezett bűnözői csoport célja nem más, mint az egyéni meggazdagodás, amelynek alapját illegális tevékenységek képezik, s kellő hatalommal az egész közjogi struktúrát úgy alakítja, hogy az illegális tevékenységek végül normává váljanak és legalizálódjanak. Egy bünszövetkezetnek ezen célja eléréséhez csupán stratégia a kormányzati hatalom megszerzése, a kabinet működtetése, közpolitikák megalkotása, a bűnüldöző szervek átvétele, s eszköz a média birtoklása, a tényleges céltól való figyelem elterelését és a választók hangulatának felszítását szolgáló, a mondvacsinált központi ideológia megvédéséért vívott permanens háború vagy a hajánál fogva előrangotott kultúrharc és egy sor más dolog.

Mindebből logikusan következik, hogy nem lehet ugyanazokkal a stratégiákkal, eszközökkel és emberekkel küzdeni egy, az alapvető célját tekintve a köz ügyeit is előre vinni igyekvő kormány és egy, az alapvető célját tekintve kizárólag a saját anyagi gyarapodásán fáradozó szervezett bűnözői csoport ellen.

*Az a meggyőződésem, hogy a NER bűnszövetkezet, amellyel szemben ahhoz hasonló szellemben, eltökéltséggel és módon kell fellépni (nyilván a mai magyar körülményekhez és ellenzéki léthez igazítva), ahogy a kolumbiai hatóságok tették Pablo Escobarral, Giovanni Falcone Toto Riinával, Carla Del Ponte megannyi bűnözővel, az amerikai szövetségi ügyészek Al Caponéval vagy Bernie Madoffal szemben. Ehhez kell megfelelő stratégiákat és eszközöket választani. Ezzel szemben a kontraktust aláíró hat párt teljességgel elfogadja Orbánék játékszabályait, és a NER-t annak keretein belül akarja felszámolni. Mintha Tom Hagen hirtelen megvilágosodva azt kérné Michael Corleonétól, hogy hagyjon fel a klán minden illegális tevékenységgel, vagy Sonny átlátható módon, becsületesen korteskedne azért, hogy kiüsse Michaelt a nyeregből a Don Vito halála után megüresedett családfői szék megszerzéséért folytatott választáson. Másként fogalmazva: Escobar kokain bizniszének felszámolásához nem egy kiváló oktatási program vagy új alkotmány vezetett el, ahogyan Madoff börtönbe csukásához sem New York lakáspolitikájának új alapokra helyezésére volt szükség. Bűnszövetkezettel nincs mit tárgyalni; azt nem interpelláljuk, nem egyezkedünk vele, nem hívjuk ki demokratikusnak csúfolt vitára, nem csatlakozunk hozzá. Ahogy Ferenc pápa fogalmaz a gonosszal, vagyis – ősi megnevezés szerint – a „vádulóval” kapcsolatban a most megjelent, *Álmodjunk együtt—út egy jobb jövő felé* című könyvében (21. Század Kiadó 2020, 124. lap): „Ne vitatkozzunk és ne is folytassunk párbeszédet a vádlóval, mert azzal elfogadjuk a logikáját.” *A bűnszervezet valódi tevékenységéhez, céljaihoz kell igazítani a saját céljainkat, az azok elérését szolgáló stratégiákat és eszközöket. S azt úgy kell felszámolni, hogy közben az azt követő tartós demokratikus kormányzásra is felkészüljön az erre vállalkozó csapat. De demokratikus kormányzás nem lehetséges a szervezett bűnözői csoport totális kigyomlálása, mint előfeltétel híján.**

A hat párt tehát teljességgel következtelen politikát folytat és bizonyosan elbukik: mert ha valóban meg akarja dönteni a NER-t, akkor az ehhez megnevezett stratégiái és eszközei alkalmatlanok, ha viszont átgondoltak a stratégiái és az eszközei, akkor azokkal bizonyosan nem tudja elsöpörni a NER-t. Ha véletlenül mégis megnyerné a 2022-es választást, pusztán névleges hatalmi pozícióba kerülne, de semmiképpen sem uralmiba, és nem lenne képes felmorzsolni a NER képében jelentkező bűnszervezetet. (Ha más nem is, a 2019-es önkormányzati választás kiváló lakmuszpapír volt: látható, hogy a NER keretein belül azzal ellentétes politikát nem lehet folytatni. De ez is világosan előre jelezhető volt.)

Itt be is lehetne fejezni a témáról való gondolkodást, megállapítva, hogy a kormányon nem lévő, szerződő pártok választóknak tett ígérete hazugság, szemfényvesztés, amely, ha kellemetlen is Orbánéknak, a NER leglényegét nem veszélyezteti. Tanulságos, hogy a bűnszövetkezet megalapítása utáni tizedik évben még mindig ott tart a politika, hogy a NER tulajdonképpen csak önhibájából veszít szavazókat. Ennek nyilván az az egyik leglényegesebb oka, hogy az állítólagos ellenfele valójában nem az ellensége (hiszen ellenfelek azok, akiknek bár más a közpolitikai felfogásuk, a demokráciáról és a jogállamról, mint alapértékekről ugyanazt gondolják; bűnszövetkezetnek egy demokrata csak ellensége lehet), ezért nem a rendszer velejének megy neki, vagyis valódi alternatívát még mindig nem mutat fel. Mert nem ostoba senki annyira, hogy direkt olyan módon „támadja” a rezsimet egy

évtizede, hogy azon halálos sebet még véletlenül se ejthessen. S valóban: hogyan is akarna rendszerváltást elérni az, aki megannyi elbukott választás után, minden tapasztalat és tanulság birtokában mégis nagyjából változatlan vezetői összetételben és ugyanolyan stratégiával vág neki 2022-nek is?

II/ A vonatkozó paktum tizenhárom pontjában feszülő ellentmondásokkal azért foglalkozom röviden, mert ezek feketén-fehéren igazolják a fentebbi megállapításaimat.

Egy ilyen anyag felépítése eleve üzenetértékű. Nem árt, ha az első pontok a célok és stratégiák felől indulnak és vezetnek az olvasókat a részletek felé. Ez nem kötelezően követendő szerkezet, de nyilván van jelentősége annak, hogy egy rendszerbuktatónak titulált forgatókönyv honnan hová tart. Nos, esetünkben az első négy pont kifejezetten taktikai kérdésekkel foglalkozik. Még nincs meg a kabát, de a gomb már fényesre van suvickolva. Jól mutatja ez, hogy az aláírók számára a legfontosabb kérdések a személyekkel, vezetőkkel, pozíciókkal kapcsolatosak. Az ötödik pont lényeges eleme a „hosszú ideje mérgező rendszerszintű korrupció” felszámolása és az, hogy a „NER korrupciós cselekményeinek elkövetői” feleljenek tetteikért. Ám az önreflexió legkisebb szikrája se látszik felcsillanni sehol. Hiszen van-e komoly ember széles e hazában, aki vitatja, hogy a rendszerszintű korrupció nem 2010-ben kezdődött, s a közpénzek nagykoalíciós lenyúlása (vö: MDF-Fidesz székházügy, 70-30, az állami beruházások túlárazása stb.) már jóval korábban általánosan jellemezte a politikát? A NER megalapításával „csupán” a bűnszervezet öltött testet és vált az állam leglényegévé és szívárgott be a magánszférákba is, s ezért a NER a korrupció fogalmát már jóval meghaladta, így azzal aligha írható le. Tisztakezűséget az állam és a politika működésében a rendszerváltozás és az azt követő két évtized nem hozott. S mivel a meghatározó politikai szereplők összetételében alig történt változás az utóbbi tíz esztendőben (s akik újonnan léptek a színpadra, azok – korábbi fogadkozásaikat és megalakulásuk eredeti szándékát sutba vágva – immár szerződésben vállalnak jogfolytonosságot és közösséget a régi szereplőkkel és a politika három évtizedes gyakorlatával), ezért nem lehet komolyan venni azt, hogy ugyanők makulátlan magatartást várnak el és a kormányokon átnyúló lopások rettenthetetlen és megalkuvástól mentes feltárását követelik meg a majdani jelöltjeiktől.

A média szabadságának, a közszolgálatosság megteremtésének és a kampányfinanszírozás átláthatósága biztosításának nemes céljai csak akkor lennének hitelesnek tekinthetőek, ha az ezeket meghirdetők szembenéznének saját korábbi, ’10 előtti tetteikkel e téren is: a médiakuratóriumok egykori összetételével, a rádiófrekvenciák elosztásával, a kormányzati sajtóhirdetésekkkel, a kútba ejtett párt- és kampányfinanszírozási törvénytervezetekkel és hasonlókkal.

Új alkotmányról csak akkor érdemes beszélni, ha pontosan elmondjuk a társadalomnak, hogy miért van erre szükség. Ehhez az kellene, hogy a leendő alkotmányozók világosan közöljék a céljaikat és a stratégiáikat és ne kizárólag vagy ne elsősorban taktikai kérdésekkel foglalkozzanak. Ld. az előző pontot. A köztársasági elnök közjogi státuszát kiemelni a millió megválaszolendő, ennél lényegesen fontosabb kérdések sorából egyenesen gyermekes dolog.

Az ügynökakták nyilvánossá tételének ígérete önmagában teszi komolytalanná az anyagot. Harminc év alatt bőven lett volna lehetősége erre a politikai osztálynak, beleértve a sok-sok esztendő, amikor azok voltak kormányon, akik dominálják a jelen egyezséget. Meglehető, értelmezhetetlen így en bloc az „ügynökakták” fogalom, ahogy azok „nyilvánossága” is, és az

sem véletlen, hogy a szövevényes érintettségek okán eddig gajra ment minden hasonló próbálkozás. De mennyire aktuális ma ez a téma és hogyan mérhető a magyar társadalom húsbavágó problémáihoz? Költői a kérdés.

A tizenhárom pontból csak kettő (!) érinti a lényegét, az emberek valós, hétköznapi sorsát, de ezek is csak a sor végén árválkodnak. Minden más a szűk politikai osztály hatalmi ambícióiról szól. Mintha az aláírók nem ismernék a magyar valóságot, nem érzékelnék azt a reménytelenséget, amely milliók életét keseríti meg Magyarországon. Vagy inkább nem ezt tartják fontosnak.

A hat párt – ismét hangsúlyozom: egyáltalán nem ostoba – vezetői azonban nyilván tudják, hogy a változásra, a NER megdöntésére, a bünszövetkezet felszámolására vágyó és egy normális, élhető világra áhító magyarok minden szalmaszálba képesek belekapaszkodni, amelyik kiutat ígér nekik a zsákutcából. Ezért maradhatnak felszínen még mindig, minden bukás után, semmiből sem tanulva a kardcsörtetőket, a politikát a puszta hatalomért szeretők, s ezért tudnak újabb reményeket, álmokat rabolni a tisztességes polgároktól. És ezért irtózatos a felelősségük.

A szerződő felek a múltjukkal való szembenézés elmaradása, az ország és polgárai előtt álló tényleges kihívásokra való érzéketlensége és az ezek kisstílusú taktikai intézkedésekkel való elleplezése miatt cinikusan és groteszkén virít a tizenharmadik pont a társadalmi béke megteremtéséről, a történelmi sebek begyógyításáról. Hol olvastunk legutóbb hasonlókat? Ja, igen: „Legyen béke, szabadság és egyetértés.” Így zárul be a kör és válik teljessé a NER.

https://hvg.hu/360/20210107_Kerek_Barczy_Szabolcs_A_NERnek_nincs_kihivoja